Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

26 septembrie 2024*

„Recurs – Ajutoare de stat – Schemă de ajutoare pusă în aplicare de Republica Federală Germania în favoarea unor mari consumatori de energie electrică – Scutire de taxele de rețea pentru perioada 2012-2013 – Decizie prin care schema de ajutoare este declarată incompatibilă cu piața internă – Acțiune în anulare – Termen de introducere a acțiunii – Admisibilitate – Articolul 107 alineatul (1) TFUE – Noțiunea de «ajutor de stat» – Resurse de stat – Taxă parafiscală sau alte contribuții obligatorii”

În cauzele conexate C-792/21 P și C-793/21 P,

având ca obiect două recursuri formulate în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introduse la 16 decembrie 2021,

AZ, reprezentată de D. Fouquet, T. Hartmann, M. Kachel, M. J. Panknin și R. Wilde, Rechtsanwälte,

recurentă în cauza C-792/21 P,

celelalte părți din procedură fiind:

Comisia Europeană, reprezentată inițial de K. Herrmann, C. Kovács și T. Maxian Rusche, în calitate de agenți, asistați de C. von Donat și G. Quardt, Rechtsanwälte, ulterior de K. Herrmann, C. Kovács și T. Maxian Rusche, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

Republica Federală Germania, reprezentată de J. Möller și R. Kanitz, în calitate de agenți,

intervenientă în primă instanță,

și

Republica Federală Germania, reprezentată de J. Möller și R. Kanitz, în calitate de agenți,

recurentă în cauza C-793/21 P,

celelalte părți din procedură fiind:

* Limba de procedură: germana.

AZ, reprezentată de D. Fouquet, T. Hartmann, M. Kachel, M. J. Panknin și R. Wilde, Rechtsanwälte,

reclamantă în primă instanță,

Comisia Europeană, reprezentată de K. Herrmann, C. Kovács și T. Maxian Rusche, în calitate de agenți,

pârâtă în primă instanță,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din doamna K. Jürimäe (raportoare), președintă de cameră, domnul K. Lenaerts, președintele Curții, îndeplinind funcția de judecător al Camerei a treia, și domnii N. Piçarra, N. Jääskinen și M. Gavalec, judecători,

avocat general: doamna L. Medina,

grefier: domnul D. Dittert, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 28 iunie 2023,

după ascultarea concluziilor avocatei generale în ședința din 9 noiembrie 2023,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat în cauza C-792/21 P, AZ solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 6 octombrie 2021, AZ/Comisia (T-196/19, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2021:646), prin care acesta i-a respins acțiunea având ca obiect anularea Deciziei (UE) 2019/56 a Comisiei din 28 mai 2018 privind schema de ajutor SA.34045 (2013/C) (ex 2012/NN) pusă în aplicare de Germania pentru consumatorii de energie electrică la sarcină de bază în temeiul articolului 19 din StromNEV (JO 2019, L 14, p. 1, denumită în continuare „decizia în litigiu”).

2 Prin recursul formulat în cauza C-793/21 P, Republica Federală Germania solicită anularea hotărârii atacate.

3 Prin recursurile incidente formulate în fiecare dintre cauzele C-792/21 P și C-793/21 P, Comisia Europeană solicită de asemenea anularea hotărârii atacate.

Cadrul juridic

4 Considerentul (39) al Regulamentului (UE) 2015/1589 al Consiliului din 13 iulie 2015 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 108 [TFUE] (JO 2015, L 248, p. 9) are următorul cuprins:

„Din considerente de transparență și securitate juridică, este oportună asigurarea publicității deciziilor Comisiei, cu respectarea în același timp a principiului conform căruia deciziile privind cazurile de

ajutor de stat se adresează statelor membre în cauză. În consecință, este necesară publicarea tuturor deciziilor care pot afecta interesele părților interesate, fie integral, fie în rezumat, sau punerea la dispoziția părților interesate de copii ale deciziilor care nu au fost publicate deloc sau nu au fost publicate integral.”

5 Articolul 1 litera (h) din acest regulament prevede:

„În sensul prezentului regulament se aplică următoarele definiții:

[…]

h) «persoană interesată» înseamnă orice stat membru și orice persoană, întreprindere sau asociație de întreprinderi ale căror interese pot fi afectate de acordarea unui ajutor, în special beneficiarul ajutorului, întreprinderile concurente și asociațiile profesionale”.

6 Articolul 32 din regulamentul menționat, intitulat „Publicarea deciziilor”, prevede la alineatul (1):

„Comisia publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* deciziile adoptate în temeiul articolului 8 alineatele (1) și (2) și al articolului 9.”

Istoricul litigiului și decizia în litigiu

7 Istoricul litigiului, astfel cum este expus la punctele 1-22 din hotărârea atacată, se poate rezuma după cum urmează.

Cu privire la măsurile legislative și administrative în discuție

Cu privire la sistemul de taxe de rețea anterior introducerii măsurilor în litigiu

8 Articolul 21 din Energiewirtschaftsgesetz (Legea privind protecția aprovizionării cu energie), astfel cum a fost modificată prin Gesetz zur Neuregelung energiewirtschaftsrechtlicher Vorschriften (Legea privind revizuirea reglementărilor din sectorul energiei) din 26 iulie 2011 (BGBl. 2011 I, p. 1554), dar anterior modificărilor aduse de Gesetz zur Weiterentwicklung des Strommarktes (Legea privind dezvoltarea pieței energiei electrice) din 26 iulie 2016 (BGBl. 2016 I, p. 1786) (denumită în continuare „EnWG 2011”), prevedea printre altele că taxele de rețea trebuie să fie rezonabile, nediscriminatorii, transparente și întemeiate pe costurile unei exploatări eficiente a rețelelor.

9 Articolul 24 din EnWG 2011 autoriza guvernul federal german să stabilească, prin acte normative, dispoziții detaliate în ceea ce privește, pe de o parte, definirea metodologiei generale de stabilire a taxelor de rețea și, pe de altă parte, reglementarea cazurilor particulare de utilizare a rețelelor, precum și condițiile în care autoritatea de reglementare putea autoriza sau interzice taxe de rețea individuale.

10 Articolul 17 din Stromnetzentgeltverordnung (Ordonanța privind taxele de rețea pentru energia electrică) din 25 iulie 2005 (BGBl. 2005 I, p. 2225, denumită în continuare „StromNEV 2005”), definește metoda de calcul care trebuie utilizată de operatorii de rețea pentru stabilirea taxelor

generale. Este vorba despre o metodă în două etape care constă, mai întâi, în a determina diferitele elemente ale costurilor anuale ale tuturor rețelelor și, apoi, în a calcula taxele generale pe baza totalului anual al costurilor de rețea.

11 La stabilirea tarifelor generale se iau în considerare cele două elemente prezentate în continuare, și anume „funcția de simultaneitate”, care reflectă probabilitatea ca consumul individual al unui utilizator să contribuie la sarcina anuală de vârf a nivelului de rețea în cauză, și nivelul maxim al veniturilor pentru fiecare operator, stabilit de Bundesnetzagentur (Agenția Federală a Rețelelor, Germania) (denumită în continuare „BNetzA”), pe baza unei analize comparative cu alți operatori de rețea care urmărește să evite compensarea costurilor generate de ineficiențe prin taxele de rețea.

12 Articolul 19 din StromNEV 2005 prevede taxe individuale pentru categoriile de utilizatori ale căror profiluri de consum și de sarcină sunt foarte diferite de cele ale altor utilizatori (denumiți în continuare „utilizatorii atipici”). Aceste taxe iau în considerare, în conformitate cu principiul potrivit căruia taxele de rețea reflectă costurile legate de rețea, contribuția acestor utilizatori atipici la reducerea sau prevenirea unei creșteri a costurilor respective.

13 În această privință, articolul 19 alineatul (2) din StromNEV 2005 instituie taxe individuale pentru următoarele două categorii de utilizatori atipici:

– utilizatorii a căror contribuție la sarcina de vârf poate să difere în mod semnificativ de sarcina anuală simultană de vârf a tuturor celorlalți utilizatori conectați la același nivel de rețea, și anume utilizatorii care consumă în mod sistematic energie electrică în afara orelor de vârf (denumiți în continuare „consumatorii anticiclici”), și

– utilizatorii al căror consum anual de energie electrică reprezintă cel puțin 7 000 de ore de utilizare și mai mult de 10 gigawați-oră (denumiți în continuare „consumatorii de energie electrică la sarcină de bază”).

14 Până la modificarea prin EnWG 2011, StromNEV 2005 prevedea că consumatorii anticiclici și consumatorii de energie electrică la sarcină de bază erau supuși unor taxe individuale care se calculau în conformitate cu „metodologia traseului fizic” elaborată de BNetzA. Această metodologie ținea seama de costurile de rețea generate de acești consumatori, cu o taxă minimă echivalentă cu 20 % din taxele generale publicate (denumită în continuare „taxa minimă”). Aceasta din urmă garanta o remunerare pentru exploatarea rețelei la care erau conectați consumatorii respectivi în cazul în care taxele individuale calculate potrivit metodologiei traseului fizic ar fi fost mai scăzute decât această taxă minimă sau chiar apropiate de zero.

Cu privire la măsurile în litigiu

15 În conformitate cu articolul 19 alineatul (2) a doua și a treia teză din StromNEV 2005, astfel cum a fost modificată prin EnWG 2011 (denumită în continuare „StromNEV 2011”), de la 1 ianuarie 2011, data de aplicare retroactivă a acestei dispoziții, taxele individuale pentru consumatorii de energie electrică la sarcină de bază au fost eliminate și înlocuite cu o scutire totală de la obligația de plată a taxelor de rețea (denumită în continuare „scutirea în litigiu”), acordată printr-o autorizație a autorității de reglementare competente, și anume BNetzA sau autoritatea de reglementare a landului în cauză. Costul acestei scutiri revenea operatorilor de sisteme de transport sau de distribuție în funcție de nivelul rețelei la care erau conectați beneficiarii.

16 În conformitate cu articolul 19 alineatul (2) a șasea și a șaptea teză din StromNEV 2011, operatorii de sisteme de transport erau obligați să compenseze operatorii de sisteme de distribuție pentru pierderile de venituri rezultate din scutirea în litigiu și trebuiau să compenseze între aceștia costurile determinate de această scutire, prin intermediul unei compensații financiare în conformitate cu articolul 9 din Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz (Legea privind cogenerarea energiei termice și electrice) din 19 martie 2002 (BGBl. 2002 I, p. 1092), astfel încât fiecare suporta aceeași sarcină financiară în funcție de energia electrică furnizată consumatorilor finali conectați la rețeaua sa.

17 Începând din anul 2012, Decizia BNetzA din 14 decembrie 2011 (BK8-11-024, denumită în continuare „Decizia BNetzA din 2011”) a pus în aplicare un mecanism de finanțare. Potrivit acestui mecanism, operatorii de sisteme de distribuție colectau, de la consumatorii finali sau de la furnizorii de energie electrică, o suprataxă (denumită în continuare „suprataxa în litigiu”) al cărei cuantum era transferat operatorilor de sisteme de transport pentru a compensa pierderile de venituri provocate de scutirea în litigiu.

18 Cuantumul suprataxei în litigiu era stabilit în fiecare an, în prealabil, de operatorii de sisteme de transport, pe baza unei metodologii stabilite de BNetzA. Cuantumul referitor la anul 2012, primul an de punere în aplicare a mecanismului, a fost stabilit direct de BNetzA.

19 Aceste dispoziții nu se aplicau costurilor scutirii în litigiu pentru anul 2011 și, prin urmare, fiecare operator de sisteme de transport și de distribuție trebuia să suporte pierderile aferente acestei scutiri pentru acel an.

Cu privire la sistemul de taxe de rețea ulterior măsurilor în litigiu

20 În cursul procedurii administrative, care a condus la decizia în litigiu, scutirea în discuție a fost mai întâi declarată nulă prin hotărârea Oberlandesgericht Düsseldorf (Tribunalul Regional Superior din Düsseldorf, Germania) din 8 mai 2013 și prin hotărârea Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania) din 6 octombrie 2015. Această scutire a fost ulterior abrogată, cu efect de la 1 ianuarie 2014, prin StromNEV 2005, astfel cum a fost modificată prin Verordnung zur Änderung von Verordnungen auf dem Gebiet des Energiewirtschaftsrechts (Ordonanța de modificare a mai multor ordonanțe în domeniul energiei) din 14 august 2013 (BGBl. 2013 I, p. 3250, denumită în continuare „StromNEV 2013”). StromNEV 2013 a reintrodus pentru viitor taxele individuale calculate pe baza metodologiei traseului fizic, cu aplicarea, în locul taxei minime, a unor taxe forfetare de 10 %, de 15 % și de 20 % din taxele generale, în funcție de consumul de energie electrică (7 000, 7 500 și, respectiv, 8 000 de ore de utilizare anuală a rețelei).

21 StromNEV 2013 a introdus o schemă tranzitorie, în vigoare de la 22 august 2013 și aplicabilă retroactiv consumatorilor de energie electrică la sarcină de bază care nu beneficiaseră încă de scutirea în litigiu pentru anii 2012 și 2013 (denumită în continuare „schema tranzitorie”). În locul taxelor individuale calculate în conformitate cu metoda traseului fizic și al taxei minime, această schemă prevedea exclusiv aplicarea în cazul acestor consumatori a taxelor forfetare.

Cu privire la procedura administrativă și la decizia în litigiu

22 În urma mai multor plângeri, Comisia a publicat, la 4 mai 2013, decizia sa de a iniția procedura în temeiul articolului 108 alineatul (2) TFUE cu privire la schema de ajutor întemeiată pe măsurile în litigiu (JO 2013, C 128, p. 43).

23 În urma unei proceduri în cursul căreia Republica Federală Germania și alte persoane interesate și-au prezentat observațiile, Comisia a adoptat, la 28 mai 2018, decizia în litigiu.

24 Prin această decizie, Comisia a constatat că, de la 1 ianuarie 2012 până la 31 decembrie 2013, Republica Federală Germania a acordat în mod ilegal ajutoare de stat sub forma scutirii în litigiu.

25 Mai precis, Comisia a concluzionat că cuantumul ajutorului de stat corespundea costurilor de rețea generate în anii 2012 și 2013 de consumatorii de energie electrică la sarcină de bază care au beneficiat de scutire sau, în cazul în care aceste costuri reprezentau mai puțin decât taxa minimă, acesteia din urmă.

26 În plus, Comisia a arătat că ajutoarele în cauză erau incompatibile cu piața internă, întrucât nu îndeplineau condițiile niciuneia dintre derogările prevăzute la articolul 107 alineatele (2) și (3) TFUE și nu puteau fi considerate ca fiind compatibile pentru niciun alt motiv.

27 În consecință, Comisia a decis după cum urmează:

– scutirea în litigiu constituia ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, în măsura în care consumatorii de energie electrică la sarcină de bază au fost scutiți de plata taxelor de rețea care corespundeau costurilor de rețea generate de aceștia sau, în cazul în care aceste costuri de rețea erau mai mici decât taxa minimă, de la plata taxei minime;

– ajutorul în discuție a fost pus în aplicare de Republica Federală Germania cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) TFUE și era incompatibil cu piața internă;

– ajutorul individual acordat în cadrul schemei în discuție nu constituia ajutor de stat dacă, la momentul acordării, acesta îndeplinea condițiile prevăzute într-un regulament privind ajutoarele *de minimis* adoptat în temeiul articolului 2 din Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor [107 și 108 TFUE] anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale (JO 1998, L 142, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 31) și

– Republica Federală Germania, pe de o parte, era obligată să recupereze de la beneficiari ajutoarele incompatibile cu piața internă, acordate în cadrul schemei de ajutoare în discuție, inclusiv dobânda, și, pe de altă parte, era obligată să anuleze toate plățile restante în cadrul acestei scheme de la data adoptării deciziei atacate.

Acțiunea în fața Tribunalului și hotărârea atacată

28 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 4 aprilie 2019, AZ a introdus o acțiune în anularea deciziei în litigiu.

29 Prin Decizia președintelui Camerei a șasea a Tribunalului din 20 septembrie 2019, s-a admis cererea de intervenție a Republicii Federale Germania în susținerea concluziilor societății AZ, în conformitate cu cererea acestui stat membru.

30 În susținerea acțiunii formulate, AZ a invocat trei motive, întemeiate, primul, pe inexistența unui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, al doilea, pe încălcarea principiului egalității de tratament și, al treilea, pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime.

31 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a declarat acțiunea admisibilă, iar ulterior a respins aceste motive și, în consecință, acțiunea în anulare în totalitate.

Procedura în fața Curții și concluziile părților

32 Prin recursul formulat în cauza C-792/21 P, AZ solicită în esență Curții:

– anularea hotărârii atacate și anularea deciziei în litigiu pentru anii 2012 și 2013 în totalitate sau, în subsidiar, în măsura în care această decizie o privește;

– cu titlu subsidiar, anularea hotărârii atacate și, în parte, a deciziei în litigiu, și, în rest, trimiterea cauzei Tribunalului pentru ca acesta să se pronunțe cu privire la restul concluziilor sale în vederea anulării deciziei în litigiu sau, în subsidiar, anularea deciziei în litigiu;

– cu titlu mai subsidiar, anularea hotărârii atacate și trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului și

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

33 Republica Federală Germania solicită Curții admiterea recursului în cauza C-792/21 P și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

34 Comisia solicită Curții respingerea recursului în cauza C-792/21 P și obligarea AZ la plata cheltuielilor de judecată.

35 Prin recursul formulat în cauza C-793/21 P, Republica Federală Germania solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate în măsura în care aceasta a respins acțiunea în anulare ca nefondată;

– anularea deciziei în litigiu și

– obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate în procedura în fața Tribunalului și în fața Curții.

36 AZ solicită Curții admiterea recursului în cauza C-793/21 P și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

37 Comisia solicită Curții respingerea recursului în cauza C-793/21 P și obligarea Republicii Federale Germania la plata cheltuielilor de judecată.

38 Prin recursurile incidente formulate în cauzele C-792/21 P și C-793/21 P, Comisia solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate;

– declararea acțiunii în anulare ca fiind inadmisibilă și

– obligarea societății AZ la plata cheltuielilor de judecată efectuate în procedura în fața Curții și în fața Tribunalului.

39 AZ și Republica Federală Germania solicită respingerea recursurilor incidente și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

40 Prin decizia președintelui Curții din 18 aprilie 2023, cauzele C-792/21 P și C-793/21 P au fost conexate pentru buna desfășurare a procedurii orale și în vederea pronunțării hotărârii.

Cu privire la cererea de redeschidere a fazei orale a procedurii în cauza C-792/21 P

41 Prin înscrisul depus la grefa Curții la 1 februarie 2024, AZ a solicitat să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii, în temeiul articolului 83 din Regulamentul de procedură al Curții.

42 În susținerea acestei cereri, AZ afirmă, în primul rând, că, în concluziile sale, doamna avocată generală a omis să țină seama în mod corespunzător de un argument decisiv invocat de această parte pentru a demonstra lipsa unei sarcini obligatorii în speță.

43 În al doilea rând, AZ consideră că punctul 61 din Hotărârea Tribunalului din 24 ianuarie 2024, Germania/Comisia (T-409/21, EU:T:2024:34), prin care acesta ar fi statuat că „operatorii de rețea nu sunt obligați în temeiul legii să solicite contribuția [în discuție în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre] de la clienții lor, așa încât această contribuție nu poate fi calificată drept contribuție obligatorie”, constituie un fapt nou și decisiv pentru prezenta procedură.

44 În această privință, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul de procedură, Curtea poate să dispună oricând, după ascultarea avocatului general, redeschiderea fazei orale a procedurii, în special atunci când consideră că nu este suficient de lămurită sau atunci când o parte a invocat, după închiderea acestei faze, un fapt nou de natură să aibă o influență decisivă asupra deciziei Curții sau atunci când cauza trebuie soluționată pe baza unui argument care nu a fost încă dezbătut de părți.

45 În primul rând, în ceea ce privește pretinsa omisiune a doamnei avocate generale de a ține seama de un argument decisiv, trebuie amintit că Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și Regulamentul de procedură al Curții nu prevăd posibilitatea ca părțile să prezinte observații ca răspuns la concluziile prezentate de avocatul general. În temeiul articolului 252 al doilea paragraf TFUE, avocatul general prezintă în mod public, cu deplină imparțialitate și în deplină independență, concluzii motivate cu privire la cauzele care necesită intervenția sa. Nici concluziile acestuia, nici motivarea pe care își întemeiază avocatul general concluziile nu sunt obligatorii pentru Curte. În consecință, dezacordul unei părți față de concluziile avocatului general, oricare ar fi chestiunile pe care le examinează în cadrul acestora, nu poate constitui prin el însuși un motiv care să justifice redeschiderea fazei orale a procedurii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 iulie 2023, Grupa Azoty și alții/Comisia, C-73/22 P și C-77/22 P, EU:C:2023:570, punctul 25, precum și jurisprudența citată, și Hotărârea din 8 februarie 2024, Pilatus Bank/BCE, C-256/22 P, EU:C:2024:125, punctele 29 și 30, precum și jurisprudența citată).

46 În al doilea rând, în ceea ce privește invocarea Hotărârii Tribunalului din 24 ianuarie 2024, Germania/Comisia (T-409/21, EU:T:2024:34), este necesar să se constate că o hotărâre pronunțată de Tribunal nu poate fi obligatorie pentru Curte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 4 decembrie 2019, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo/Comisia, C-342/18 P, EU:C:2019:1043, punctul 60).

47 În aceste condiții, Curtea consideră, după ascultarea avocatei generale, că nu este necesar să se dispună redeschiderea fazei orale a procedurii.

Cu privire la recursurile incidente

48 Recursurile incidente formulate de Comisie urmăresc contestarea admisibilității acțiunii în primă instanță, ceea ce constituie o chestiune prealabilă celor referitoare la fond invocate în cadrul recursurilor principale. Prin urmare, este necesar să se examineze mai întâi recursurile incidente (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 decembrie 2020, Changmao Biochemical Engineering/Distillerie Bonollo și alții, C-461/18 P, EU:C:2020:979, punctul 43).

49 În susținerea recursurilor incidente formulate, Comisia invocă două motive.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

50 Prin intermediul primului motiv invocat în susținerea recursurilor incidente formulate, Comisia reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept la punctele 36-43 din hotărârea atacată, atunci când a reținut o interpretare largă a noțiunii de „publicare”, în sensul articolului 263 al șaselea paragraf TFUE. Așadar, Tribunalul ar fi considerat în mod eronat că orice publicare în Jurnalul Oficial corespunde acestei noțiuni, independent de aspectul dacă o asemenea publicare condiționează intrarea în vigoare a actului în cauză în conformitate cu articolul 297 TFUE și dacă este prevăzută de tratatul însuși.

51 În primul rând, interpretarea Tribunalului ar fi contrară jurisprudenței Curții astfel cum s-ar desprinde din Hotărârea din 17 mai 2017, Portugalia/Comisia (C-339/16 P, EU:C:2017:384, punctele 34-40), precum și din Ordonanța din 31 ianuarie 2019, Iordăchescu/Parlamentul și alții (C-426/18 P, EU:C:2019:89, punctul 22), și din Ordonanța din 5 septembrie 2019, Fryč/Comisia (C-230/19 P, EU:C:2019:685, punctul 15). Prin această jurisprudență, Curtea ar fi stabilit o paralelă între articolul 263 al șaselea paragraf TFUE și articolul 297 TFUE, în sensul că publicarea actului în cauză constituie momentul de la care începe să curgă termenul de introducere a acțiunii numai în măsura în care aceasta condiționează intrarea în vigoare a acestui act și numai dacă este prevăzută de tratatul însuși.

52 Această abordare ar fi confirmată de o interpretare literală, contextuală și teleologică a articolului 263 al șaselea paragraf TFUE.

53 În ceea ce privește, pe de o parte, modul de redactare a acestei dispoziții, Comisia arată că, în toate versiunile lingvistice, cu excepția versiunii în limba germană, termenii „publicare” și „notificare” figurează atât la articolul 263 al șaselea paragraf TFUE, cât și la articolul 297 TFUE, ceea ce demonstrează existența unui paralelism între aceste două dispoziții.

54 În ceea ce privește, pe de altă parte, spiritul și finalitatea articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, termenele de introducere a acțiunii prevăzute în această dispoziție ar contribui la obiectivul securității juridice. În cazul în care un justițiabil ar dori să atace un act, el ar trebui în principiu să facă acest lucru în termen de două luni de la data la care versiunea definitivă a conținutului său i-a fost adusă la cunoștință. În schimb, pentru actele cu aplicabilitate generală care nu au destinatari,

această dată ar fi cea a publicării în Jurnalul Oficial. Pentru actele care desemnează un destinatar, data menționată ar fi cea a notificării către acest destinatar. Numai cu titlu excepțional și subsidiar, în ceea ce privește un act care nu trebuie nici publicat, nici notificat, luarea la cunoștință ar putea constitui un eveniment care declanșează termenul de introducere a acțiunii. Astfel, paralela dintre articolul 263 al șaselea paragraf TFUE și articolul 297 TFUE ar garanta că o publicare ulterioară a unui act în Jurnalul Oficial în scop informativ nu determină o prelungire a termenelor de introducere a acțiunii și, prin urmare, o insecuritate juridică.

55 În al doilea rând, publicarea în Jurnalul Oficial a unei decizii a Comisiei de închidere a unei proceduri oficiale de investigare nu poate fi asimilată unei „publicări” în sensul articolului 297 alineatul (2) al doilea paragraf TFUE. Prin urmare, aceasta nu constituie momentul de la care începe să curgă termenul de introducere a acțiunii.

56 Pe de o parte, o atare decizie ar fi adresată statului membru în cauză și ar fi notificată numai acestuia. În conformitate cu articolului 297 alineatul (2) al treilea paragraf TFUE, ea ar intra în vigoare prin această notificare, iar nu prin publicarea sa în Jurnalul Oficial, care ar urmări numai să informeze publicul, inclusiv beneficiarii ajutorului de la care statul membru în cauză ar trebuie să recupereze ajutorul înainte chiar de publicarea deciziei. Pe de altă parte, publicarea menționată s-ar desprinde nu din Tratatul FUE, ci din articolul 32 din Regulamentul 2015/1589, interpretat în lumina considerentului (39) al acestuia. În aceste condiții, pentru a determina momentul de la care începe să curgă termenul de introducere a acțiunii de care dispune o întreprindere beneficiară pentru a ataca o decizie de închidere a procedurii oficiale de investigare, ar fi necesar să se aibă în vedere luarea la cunoștință efectivă a acestei decizii. În lipsa unei luări la cunoștință prealabile demonstrabile, data publicării actului în Jurnalul Oficial ar fi considerată data luării la cunoștință efective, pe baza unei ficțiuni juridice.

57 În al treilea rând, Comisia invocă o serie de argumente care, în opinia sa, confirmă modul său de interpretare a articolului 263 al șaselea paragraf TFUE.

58 *Primo*, ea se întemeiază pe economia acestei dispoziții pentru a susține că publicarea și notificarea unui act sunt plasate pe picior de egalitate și că luarea la cunoștință constituie un eveniment subsidiar în raport cu primele două. Acest raport de subsidiaritate s-ar rupe prin interpretarea efectuată de Tribunal, din moment ce, dacă publicarea în conformitate cu articolul 32 din Regulamentul 2015/1589 ar echivala cu o publicare în conformitate cu articolul 297 alineatul (1) TFUE, termenul de introducere a acțiunii ar trebui să înceapă să curgă, inclusiv în privința statului membru în cauză și în pofida notificării, la data acestei publicări.

59 *Secundo*, Comisia consideră că interpretarea reținută de Tribunal conduce la o inegalitate a armelor între întreprinderile de la care este recuperat un ajutor și concurenții lor care nu au beneficiat de ajutoare. În timp ce primele ar primi în practică o copie a deciziei de la statul membru în cauză, cele din urmă ar trebui să aștepte publicarea deciziei în Jurnalul Oficial, conform articolului 32 din Regulamentul 2015/1589, astfel încât termenele efective de introducere a acțiunii pentru aceste întreprinderi ar fi diferite. Această interpretare ar conduce de asemenea la o inegalitate între Comisie și întreprinderile de la care trebuie recuperat ajutorul. Astfel, pentru a răspunde la acțiunea unei întreprinderi beneficiare, Comisia ar dispune de un termen de două luni, în timp ce, datorită interpretării menționate, aceste întreprinderi ar beneficia de un termen mai lung pentru a-și pregăti acțiunea.

60 *Tertio*, Tribunalul s-ar întemeia pe o interpretare eronată a Hotărârii din 10 martie 1998, Germania/Consiliul (C-122/95, EU:C:1998:94). Astfel, spre deosebire de decizia în litigiu, decizia în discuție în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre nu ar fi desemnat niciun destinatar.

61 *Quarto*, punctul 38 din hotărârea atacată, în care Tribunalul a arătat că AZ putea preconiza în mod subiectiv publicarea deciziei în litigiu în Jurnalul Oficial, nu ar respecta caracterul de ordine publică al termenelor de introducere a acțiunii.

62 Republica Federală Germania răspunde că primul motiv este nefondat. AZ solicită respingerea acestui motiv ca fiind în parte neîntemeiat și în parte inadmisibil.

Aprecierea Curții

– *Cu privire la admisibilitatea primului motiv*

63 Reiese dintr-o jurisprudență constantă că, deși este adevărat că Curtea, a cărei competență în materie de recurs este limitată, nu poate fi sesizată cu un litigiu mai extins decât cel cu care a fost învestit Tribunalul (Hotărârea din 1 iunie 1994, Comisia/Brazzelli Lualdi și alții, C-136/92 P, EU:C:1994:211, punctul 59), nu este mai puțin adevărat că un recurent poate să formuleze un recurs invocând în fața ei motive derivate din însăși hotărârea atacată prin care să conteste temeinicia în drept a acesteia (Hotărârea din 29 noiembrie 2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall și alții/Comisia, C-176/06 P, EU:C:2007:730, punctul 17, precum și Hotărârea din 26 februarie 2020, SEAE/Alba Aguilera și alții, C-427/18 P, EU:C:2020:109, punctul 54).

64 Prin intermediul primului motiv al recursurilor incidente, Comisia contestă aprecierea de către Tribunal a excepției de inadmisibilitate pe care a invocat-o în fața acestuia din urmă și care era întemeiată pe tardivitatea acțiunii formulate de AZ. Invocarea, în acest cadru, a unor precedente jurisprudențiale pe care nu le-a evocat în fața Tribunalului constituie astfel o simplă dezvoltare a argumentației sale și, prin urmare, trebuie să fie declarată admisibilă (a se vedea prin analogie Hotărârea din 19 mai 1983, Verros/Parlamentul, 306/81, EU:C:1983:143, punctul 9, Hotărârea din 26 aprilie 2007, Alcon/OAPI, C-412/05 P, EU:C:2007:252, punctul 40, și Hotărârea din 5 martie 2024, Kočner/Europol, C-755/21 P, EU:C:2024:202, punctul 41).

65 În consecință, contrar celor susținute de AZ, acest motiv este admisibil în totalitate.

– *Cu privire la temeinicia primului motiv*

66 Prin intermediul primului motiv invocat în susținerea recursurilor incidente, Comisia contestă temeinicia aprecierilor Tribunalului care figurează la punctele 36-43 din hotărârea atacată. În opinia sa, contrar celor statuate de Tribunal la aceste puncte, termenul de introducere a acțiunii în anularea deciziei în litigiu curge, pentru AZ, nu de la data publicării acestei decizii în Jurnalul Oficial, ci de la data luării efective la cunoștință a deciziei respective de către societatea respectivă.

67 În această privință, trebuie constatat că, la punctele 36-43 din hotărârea atacată, Tribunalul a respins excepția de inadmisibilitate invocată de Comisie întemeiată pe pretinsa tardivitate a acțiunii în anularea deciziei în litigiu formulate de AZ.

68 Din interpretarea de ansamblu a punctelor 36-38 din această hotărâre reiese că Tribunalul a apreciat că termenul de introducere a acțiunii curge în speță de la data publicării deciziei în litigiu în Jurnalul Oficial, care a avut loc la 16 ianuarie 2019, și că acest termen a fost respectat.

69 În susținerea acestei considerații, Tribunalul a amintit, la punctul 37 din hotărârea menționată, că criteriul datei luării la cunoștință a actului, ca moment de la care începe să curgă termenul respectiv, prezintă un caracter subsidiar în raport cu cel al publicării sau cu cel al notificării actului. Subliniind totodată că publicarea nu era o condiție pentru ca decizia în litigiu să producă efecte, Tribunalul a arătat, la punctul 38 din aceeași hotărâre, că această decizie trebuia publicată în Jurnalul Oficial în conformitate cu articolul 32 alineatul (3) din Regulamentul 2015/1589, astfel încât AZ putea preconiza în mod legitim că decizia menționată va face obiectul unei publicări.

70 În această privință, trebuie amintit că, potrivit articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, „[a]cțiunile prevăzute de prezentul articol trebuie formulate în termen de două luni, după caz, de la publicarea actului, de la notificarea acestuia reclamantului sau, în lipsă, de la data la care reclamantul a luat cunoștință de actul respectiv”.

71 Reiese cu claritate din modul de redactare a acestei dispoziții, în special din expresiile „după caz” și „în lipsă”, că momentul de la care începe să curgă termenul de introducere a acțiunii este determinat în funcție de situația în cauză și că cele trei criterii susceptibile să declanșeze acest termen sunt ierarhizate.

72 Astfel, termenul de introducere a acțiunii în anulare începe să curgă în principal de la publicarea actului sau de la notificarea acestuia reclamantului. Aceste două criterii principale sunt plasate, în economia dispoziției menționate, pe picior de egalitate, în sensul că niciunul dintre criteriile menționate nu este subsidiar în raport cu celălalt (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 mai 2017, Portugalia/Comisia, C-339/16 P, EU:C:2017:384, punctul 38).

73 În schimb, după cum Tribunalul a arătat în mod întemeiat la punctul 37 din hotărârea atacată, criteriul datei luării la cunoștință a actului atacat ca moment de la care începe să curgă termenul de introducere a acțiunii prezintă un caracter subsidiar în raport cu cel al publicării sau cu cel al notificării acestui act (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 martie 1998, Germania/Consiliul, C-122/95, EU:C:1998:94, punctul 35), aspect care de altfel nu este contestat în prezenta cauză.

74 În speță, decizia în litigiu, care închide o procedură formală de investigare a unui ajutor de stat, avea drept destinatar statul membru în cauză, și anume Republica Federală Germania, și i-a fost notificată acestuia, în conformitate cu articolul 297 alineatul (2) al treilea paragraf TFUE. În mod corelativ, această decizie a făcut obiectul unei publicări în Jurnalul Oficial, în conformitate cu articolul 32 alineatul (3) din Regulamentul 2015/1589.

75 Într-o asemenea ipoteză, reiese din jurisprudența Curții că, pentru destinatarul actului căruia trebuia să îi fie notificat, și anume statul membru în cauză, termenul de introducere a acțiunii în anulare curge de la data acestei notificări, chiar dacă actul face de asemenea obiectul unei publicări în Jurnalul Oficial (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 mai 2017, Portugalia/Comisia, C-339/16 P, EU:C:2017:384, punctul 37).

76 În schimb, dintr-o interpretare literală, teleologică și contextuală a articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, interpretat în lumina jurisprudenței Curții, rezultă că termenul de introducere a acțiunii în anulare curge, pentru celelalte persoane interesate, cum este AZ, de la publicarea

actului în Jurnalul Oficial, inclusiv atunci când această publicare nu rezultă din articolul 297 alineatul (2) al doilea paragraf TFUE, ci dintr-o dispoziție de drept derivat, cum este articolul 32 alineatul (3) din Regulamentul 2015/1589.

77 Astfel, *primo*, este necesar să se constate că modul de redactare a articolului 263 al șaselea paragraf TFUE evocă „publicarea” actelor în general (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 septembrie 2013, PPG și SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, punctul 31). Așadar, acest mod de redactare nu însoțește această noțiune de nicio condiție specifică, în special în ceea ce privește temeiul juridic al obligației de publicare.

78 Cu privire la acest aspect, este adevărat că, după cum afirmă Comisia, Curtea a statuat printre altele că noțiunea de „publicare”, în sensul articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, vizează o publicare în Jurnalul Oficial care condiționează intrarea în vigoare a actului și care este prevăzută de Tratatul FUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 mai 2017, Portugalia/Comisia, C-339/16 P, EU:C:2017:384, punctul 36, Ordonanța din 31 ianuarie 2019, Iordăchescu/Parlamentul și alții, C-426/18 P, EU:C:2019:89, punctul 22, precum și Ordonanța din 5 septembrie 2019, Fryč/Comisia, C-230/19 P, EU:C:2019:685, punctul 15).

79 Cu toate acestea, contrar poziției susținute de Comisie, nu se poate deduce de aici că noțiunea de „publicare”, în sensul articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, se limitează la această ipoteză.

80 Astfel, precedentele citate la punctul 78 din prezenta hotărâre nu pot fi interpretate în mod izolat, ci se integrează într-o jurisprudență a Curții care a interpretat noțiunea de „publicare”, în înțelesul articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, în sens larg. Așadar, se încadrează în această noțiune, pe lângă ipoteza vizată la punctul 78 menționat, o publicare a actului atacat în Jurnalul Oficial care rezultă nu dintr-o obligație impusă de tratat, ci dintr-o practică constantă a instituțiilor Uniunii Europene (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 martie 1998, Germania/Consiliul, C-122/95, EU:C:1998:94, punctele 36 și 39) sau dintr-o dispoziție de drept derivat precum articolul 32 alineatul (3) din Regulamentul 2015/1589 (a se vedea în acest sens Ordonanța din 25 noiembrie 2008, S.A.BA.R./Comisia, C-501/07 P, EU:C:2008:652, punctul 23) sau chiar o publicare pe site-ul internet al unei instituții, al unui organ, al unui oficiu sau al unei agenții a Uniunii atunci când aceasta este prevăzută de dreptul derivat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 septembrie 2013, PPG și SNF/ECHA, C-625/11 P, EU:C:2013:594, punctele 30-32).

81 *Secundo*, în ceea ce privește obiectivele articolului 263 al șaselea paragraf TFUE, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, termenele de introducere a acțiunii în temeiul acestei dispoziții sunt de ordine publică și nu sunt la dispoziția părților și a instanței. Ele au fost instituite cu obiectivul de a proteja securitatea juridică, evitând repunerea permanentă în discuție a actelor Uniunii care produc efecte juridice, precum și de a evita orice discriminare sau tratament arbitrar în administrarea justiției (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 decembrie 1967, Muller-Collignon/Comisia, 4/67, EU:C:1967:51, p. 479, Hotărârea din 23 ianuarie 1997, Coen, C-246/95, EU:C:1997:33, punctul 21, Ordonanța din 16 noiembrie 2010, Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert/Comisia, C-73/10 P, EU:C:2010:684, punctul 52, precum și Ordonanța din 31 ianuarie 2019, Iordăchescu/Parlamentul și alții, C-426/18 P, EU:C:2019:89, punctul 21).

82 Or, pe de o parte, în ceea ce privește o decizie precum decizia în litigiu, care închide o procedură formală de investigare a unui ajutor de stat, rezultă că, spre deosebire de data luării la cunoștință, data publicării unui act în Jurnalul Oficial poate fi stabilită, în interesul securității juridice, în mod

obiectiv și cu certitudine în privința tuturor persoanelor interesate cărora această decizie nu le-a fost notificată. În această privință, este irelevant că acestea din urmă au putut lua cunoștință de actul respectiv anterior publicării sale.

83 Acest lucru explică de altfel că, în economia generală a articolului 263 al șaselea paragraf TFUE și în interesul securității juridice, data publicării primează în raport cu cea a luării la cunoștință, care este, după cum s-a amintit la punctul 73 din prezenta hotărâre, un criteriu subsidiar în ceea ce privește momentul de la care începe să curgă termenul de introducere a acțiunii. Prin urmare, raționamentul Comisiei nu poate fi urmat atunci când ea sugerează, în realitate, inversarea raportului dintre aceste două criterii prevăzute la articolul 263 al șaselea paragraf TFUE.

84 Pe de altă parte, contrar susținerilor Comisiei, interpretarea reținută la punctele 76 și 80 din prezenta hotărâre este de asemenea de natură să evite orice discriminare sau tratament arbitrar în administrarea justiției și să asigure astfel egalitatea armelor între beneficiarii ajutorului de stat și întreprinderile concurente. Astfel, pentru toate aceste persoane interesate, termenul de introducere a acțiunii începe să curgă de la aceeași dată, și anume cea a publicării deciziei în Jurnalul Oficial. În plus, în măsura în care Comisia este autoarea unei astfel de decizii și este răspunzătoare de publicarea ei în Jurnalul Oficial, ea nu poate invoca în mod valabil un argument întemeiat pe o pretinsă inegalitate a armelor în detrimentul său.

85 *Tertio*, în ceea ce privește contextul, structura tratatelor militează de asemenea împotriva paralelismului strict, sugerat de Comisie, între noțiunile de „publicare” utilizate la articolul 263 al șaselea paragraf și, respectiv, la articolul 297 alineatul (2) al doilea paragraf TFUE. Astfel, este suficient să se constate în această privință că, deși aceste două dispoziții intră sub incidența titlului I din partea a șasea din Tratatul FUE, ele nu reglementează același obiect. În timp ce prima figurează în capitolul 1, consacrat instituțiilor, și, mai precis, în secțiunea 5, consacrată Curții de Justiție a Uniunii Europene, cea de a doua se înscrie în capitolul 2, consacrat actelor juridice ale Uniunii și procedurilor de adoptare a acestora.

86 Pentru toate aceste motive, este necesar să se concluzioneze că Tribunalul a statuat în mod întemeiat, la punctele 36-43 din hotărârea atacată, că termenul de introducere a acțiunii a început să curgă, pentru AZ, de la data publicării deciziei în litigiu în Jurnalul Oficial.

87 Prin urmare, primul motiv invocat în susținerea recursurilor incidente trebuie înlăturat ca nefondat.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentația părților

88 Prin intermediul celui de al doilea motiv invocat în susținerea recursurilor incidente, Comisia reproșează Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept la punctul 41 din hotărârea atacată.

89 Atunci când a afirmat, la acest punct 41, că „nu s-a demonstrat că [AZ] a avut a avut o cunoaștere «corespunzătoare» a deciziei [în litigiu]” anterior publicării acesteia, Tribunalul ar fi denaturat faptele și elementele de probă. Ar fi astfel evident, având în vedere elementele prezentate de Comisie în fața Tribunalului, că AZ a avut cunoștință de existența deciziei în litigiu înainte de publicarea sa în Jurnalul Oficial, cel târziu la 21 septembrie 2018.

90 Republica Federală Germania consideră că, întrucât primul motiv al recursurilor incidente este nefondat, al doilea motiv este lipsit de pertinență pentru soluționarea prezentelor recursuri. AZ susține că acest motiv este inadmisibil și, în orice caz, nefondat.

Aprecierea Curții

91 La punctul 41 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat că, „în orice caz, nu s-a demonstrat că, în speță, [AZ] a avut o cunoaștere «corespunzătoare» a deciziei [în litigiu]”.

92 În această privință, expresia „în orice caz” indică faptul că acest motiv constituie un motiv neesențial al hotărârii atacate. Or, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, argumentele îndreptate împotriva motivelor neesențiale ale unei decizii a Tribunalului nu pot determina anularea acestei decizii și sunt, așadar, inoperante (Hotărârea din 21 decembrie 2023, United Parcel Service/Comisia, C-297/22 P, EU:C:2023:1027, punctul 55 și jurisprudența citată).

93 Prin urmare, al doilea motiv invocat în susținerea recursurilor incidente trebuie înlăturat ca inoperant, fără a fi necesară pronunțarea cu privire la admisibilitatea sa.

94 În consecință, recursurile incidente trebuie respinse în totalitate.

Cu privire la recursurile principale

95 În susținerea recursului formulat în cauza C-792/21 P, AZ invocă, în mod formal, patru motive. Cu toate acestea, ea abordează împreună cele pe care le desemnează ca fiind primele două motive și nu efectuează nicio distincție între acestea. Prin urmare, este necesar să se considere că AZ invocă în esență trei motive. Primul motiv, care cuprinde patru aspecte, este întemeiat pe o încălcare a dreptului de a fi ascultat și a obligației de motivare. Al doilea motiv, care se poate împărți în patru aspecte, se întemeiază pe o încălcare a articolului 107 alineatul (1) TFUE. Al treilea motiv se întemeiază pe o încălcare a principiului nediscriminării.

96 În susținerea recursului formulat în cauza C-793/21 P, Republica Federală Germania, susținută de AZ, invocă un motiv unic, întemeiat pe încălcarea articolului 107 alineatul (1) TFUE. Acest motiv coincide în esență cu primele trei aspecte ale celui de al doilea motiv invocat de AZ, susținută de Republica Federală Germania, în sprijinul recursului formulat în cauza C-792/21 P.

Cu privire la primul motiv în cauza C-792/21 P

Argumentația părților

97 Prin intermediul primului motiv invocat în susținerea recursului, AZ arată că Tribunalul a încălcat dreptul său de a fi ascultată, obligația de a motiva hotărârea atacată, articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și articolul 6 alineatul (1) prima teză din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950.

98 Acest motiv cuprinde patru aspecte.

99 Prin intermediul primului aspect, AZ reproșează Tribunalului că a încălcat obligația de motivare care îi revine și că i-a încălcat dreptul de a fi ascultată atunci când a considerat în mod vădit eronat, la punctul 8 din hotărârea atacată, că taxa de rețea aplicabilă consumatorilor anticiclici era calculată potrivit metodologiei traseului fizic. Contrar celor reținute de Tribunal la acest punct și astfel cum ar fi subliniat AZ în primă instanță, StromNEV 2005 nu ar fi prevăzut niciodată pentru consumatorii anticiclici o calculare a taxei bazată pe metodologia traseului fizic. În această privință, la punctele 117 și 127 din hotărârea atacată, Tribunalul ar fi înțeles greșit argumentația prezentată de AZ. În cazul în care Tribunalul ar fi ținut seama în mod corespunzător de această argumentație invocată de AZ, el nu s-ar fi întemeiat numai pe taxa de rețea individuală prevăzută la articolul 19 alineatul (2) prima teză din StromNEV 2005 pentru a stabili cadrul juridic relevant.

100 Prin intermediul celui de al doilea aspect, AZ reproșează Tribunalului că nu a luat în considerare, la punctele 12, 68 și 101 din hotărârea atacată, argumentația sa legată de stabilirea cuantumului supratаxei în litigiu. Pornind în mod eronat de la principiul că acest cuantum a fost calculat și stabilit pentru anul 2012 prin Decizia BNetzA din 2011, Tribunalul ar fi conchis în mod eronat, la punctul 100 din această hotărâre, în sensul existenței unui control al statului asupra acestei supratаxe. Or, potrivit societății AZ, operatorii de rețea sunt cei care dispun de o marjă de manevră pentru calcularea și stabilirea supratаxei menționate, care nu este supusă niciunui control și niciunei norme adoptate de stat.

101 Prin intermediul celui de al treilea aspect, AZ reproșează Tribunalului că nu a luat în considerare, la punctele 95 și 96 din hotărârea atacată, argumentația sa referitoare la lipsa rambursării tuturor pierderilor de venituri și a tuturor costurilor legate de scutirea în litigiu. Procedând astfel, Tribunalul și-ar fi încălcat obligația de motivare, precum și dreptul societății AZ de a fi ascultată. Dacă Tribunalul ar fi luat în considerare această argumentație, ar fi trebuit să conchidă că supratаxa în litigiu nu constituia o taxă.

102 Prin intermediul celui de al patrulea aspect, AZ reproșează Tribunalului că nu a luat în considerare, la punctul 76 din hotărârea atacată, argumentația sa referitoare la nulitatea Deciziei BNetzA din 2011. Atunci când a statuat că această decizie a fost aplicată în mod efectiv și că ea și-a putut produce efectele atât timp cât nu a fost abrogată sau atât timp cât nu a fost constatată nelegalitatea sa, Tribunalul s-ar fi întemeiat pe o interpretare eronată a dreptului național. Astfel, în opinia societății AZ, întrucât decizia menționată ar fi fost anulată cu efect retroactiv de la 1 ianuarie 2012, aceasta era nulă de la bun început.

103 Comisia solicită respingerea primului motiv ca fiind în parte inadmisibil și, în orice caz, nefondat în totalitate.

Aprecierea Curții

104 Prin intermediul primului motiv, AZ reproșează în esență Tribunalului că a încălcat dreptul său de a fi ascultată, precum și obligația de motivare a hotărârii atacate atunci când a omis să țină seama în mod corespunzător de mai multe argumente pe care le-a prezentat. Pe de altă parte, aceste omisiuni ar fi condus la aprecieri eronate ale dreptului german și ale supratаxei în litigiu.

105 În această privință, în primul rând, trebuie amintit că obligația de motivare care revine Tribunalului în temeiul articolului 36 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene coroborat cu articolul 53 primul paragraf din acesta îi impune să prezinte în mod clar și neechivoc raționamentul pe care l-a urmat, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate

să ia cunoștință de temeiurile deciziei luate, iar Curții să își exercite controlul judecătoresc (Hotărârea din 14 octombrie 2010, Deutsche Telekom/Comisia, C-280/08 P, EU:C:2010:603, punctele 135 și 136, precum și jurisprudența citată).

106 Această obligație nu impune însă Tribunalului să prezinte o expunere care să urmeze în mod exhaustiv și unul câte unul toate raționamentele formulate de părțile în litigiu. Prin urmare, motivarea poate fi implicită, cu condiția să permită persoanelor interesate să cunoască motivele pe care se întemeiază Tribunalul, iar Curții să dispună de elemente suficiente pentru a-și exercita controlul în cadrul recursului (Hotărârea din 30 noiembrie 2016, Comisia/Franța și Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, punctul 80, precum și jurisprudența citată).

107 În speță, în ceea ce privește primul aspect al prezentului motiv, este necesar să se constate că punctul 8 din hotărârea atacată se situează nu în motivarea prin care Tribunalul s-a pronunțat cu privire la motivele și argumentele părților, ci în expunerea istoricului de fapt al litigiului. Pe de altă parte, în ceea ce privește punctele 117 și 127 din această hotărâre, trebuie precizat că acestea cuprind un rezumat al anumitor argumente invocate de AZ în fața Tribunalului, pe care acesta le-a examinat și respins motivat la punctele 128-132 din hotărârea menționată în lumina jurisprudenței pe care a amintit-o la punctele 122-125 din aceeași hotărâre. Afirmația privind o încălcare a obligației de motivare care ar afecta punctul 8 din hotărârea atacată este, așadar, în parte inoperantă și în parte nefondată.

108 În ceea ce privește aspectele al doilea-al patrulea ale prezentului motiv, trebuie arătat că, la punctele 53-115 din hotărârea atacată, Tribunalul a examinat și a respins motivat primul aspect al primului motiv invocat de AZ în primă instanță, care era întemeiat pe inexistența unui ajutor acordat prin intermediul resurselor de stat. În acest context, Tribunalul s-a pronunțat în mod explicit cu privire la mai multe argumente invocate de AZ și, în special, a înlăturat, la punctele 76 și 90 din această hotărâre, argumentul său întemeiat pe nulitatea Deciziei BNetzA din 2011, la punctele 95 și 96 din hotărârea menționată, argumentul său întemeiat pe lipsa compensării integrale a pierderilor și, la punctul 101 din aceeași hotărâre, argumentul său referitor la stabilirea cuantumului suprataxei în litigiu.

109 În consecință, contrar celor susținute de AZ, Tribunalul nu a încălcat obligația de motivare care îi revine atunci când a omis să țină seama în mod corespunzător de aceste argumente. Întrucât afirmația societății AZ privind o încălcare a dreptului său de a fi ascultată se întemeiază pe premisa că Tribunalul a omis să țină seama de argumentele sale, aceasta trebuie de asemenea să fie înlăturată.

110 De altfel, în măsura în care AZ pare să susțină, sub pretextul unei pretinse încălcări a obligației de motivare, că Tribunalul ar fi trebuit să primească argumentele menționate, trebuie să se constate că este vorba despre o problemă distinctă de cea a încălcării obligației de motivare și care are legătură cu temeinicia motivării (a se vedea prin analogie Hotărârea din 30 noiembrie 2016, Comisia/Franța și Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, punctul 79).

111 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentele referitoare la erorile pe care Tribunalul le-ar fi săvârșit în analiza dreptului german, trebuie amintit că din articolul 256 alineatul (1) al doilea paragraf TFUE și din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene rezultă că recursul se limitează la chestiuni de drept. Prin urmare, Tribunalul este singurul competent să constate și să aprecieze faptele pertinente, precum și să aprecieze elementele de probă. Aprecierea acestor fapte și a acestor elemente de probă nu constituie,

așadar, cu excepția cazului denaturării lor, o chestiune de drept supusă ca atare controlului Curții în cadrul unui recurs (Hotărârea din 4 martie 2021, Comisia/Fútbol Club Barcelona, C-362/19 P, EU:C:2021:169, punctul 46 și jurisprudența citată).

112 Prin urmare, în ceea ce privește examinarea, în cadrul unui recurs, a aprecierilor Tribunalului din perspectiva dreptului național, care, în domeniul ajutoarelor de stat, constituie aprecieri ale unor fapte, Curtea este competentă numai să verifice dacă a existat o denaturare a acestui drept (Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 79, și Hotărârea din 14 decembrie 2023, Comisia/Amazon.com și alții, C-457/21 P, EU:C:2023:985, punctul 20, precum și jurisprudența citată). O denaturare a faptelor trebuie să reiasă în mod evident din înscrisurile din dosar, fără a fi necesară o nouă apreciere a faptelor și a probelor (Hotărârea din 3 aprilie 2014, Franța/Comisia, C-559/12 P, EU:C:2014:217, punctul 80).

113 În plus, atunci când invocă o denaturare a faptelor sau a elementelor de probă de către Tribunal, recurentul trebuie, în temeiul articolului 256 TFUE, al articolului 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și al articolului 168 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de procedură al Curții, să indice în mod precis elementele care ar fi fost denaturate de acesta și să demonstreze erorile de analiză care, în opinia sa, ar fi condus Tribunalul la această denaturare (Hotărârea din 30 noiembrie 2016, Comisia/Franța și Orange, C-486/15 P, EU:C:2016:912, punctul 99, precum și Hotărârea din 28 aprilie 2022, Yieh United Steel/Comisia, C-79/20 P, EU:C:2022:305, punctul 53).

114 În speță, *primo*, este adevărat că, așa cum admite de altfel Comisia, prezentarea dreptului german efectuată de Tribunal la punctul 8 din hotărârea atacată este afectată de o imprecizie. Spre deosebire de ceea ce poate lăsa să se înțeleagă acest punct, numai taxele individuale pentru consumatorii de energie electrică la sarcină de bază, iar nu cele aplicabile consumatorilor anticiclici, erau calculate potrivit metodologiei traseului fizic înainte de punerea în aplicare a scutirii în litigiu. Cu toate acestea, AZ nu a reușit să demonstreze, în cadrul prezentului motiv, că această imprecizie, în stadiul expunerii istoricului litigiului, s-a repercutat asupra aprecierii de către Tribunal a temeiniciei acțiunii în primă instanță.

115 *Secundo*, în rest, trebuie să se constate că AZ nu a demonstrat o denaturare a dreptului național, a elementelor de fapt și a argumentației prezentate în fața Tribunalului. Astfel, aceasta s-a limitat în esență la simple afirmații prin care se urmărea contestarea la modul general a anumitor aprecieri ale acestuia din urmă.

116 În al treilea rând, întrucât argumentul referitor la lipsa efectelor Deciziei BNetzA din 2011 coincide unei argumentații prezentate de prezentate de AZ în cadrul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, el va fi examinat în acest cadru.

117 Ținând seama de ansamblul considerațiilor care precedă și sub rezerva exprimată la punctul precedent, este necesar să se înlăture primul motiv invocat în cauza C-792/21 P ca fiind în parte inoperant și în parte nefondat.

Cu privire la primele trei aspecte ale celui de al doilea motiv în cauza C-792/21 P și la motivul unic în cauza C-793/21 P

118 AZ și Republica Federală Germania reproșează Tribunalului că a încălcat articolul 107 alineatul (1) TFUE întrucât a considerat în mod eronat că scutirea în litigiu constituie un ajutor acordat prin intermediul „resurselor de stat”, în sensul acestei dispoziții.

119 În esență, argumentația lor privește trei aspecte legate, primul, de criteriul juridic care permite să se aprecieze existența unei măsuri acordate prin intermediul „resurselor de stat”, al doilea, de existența unei taxe obligatorii și, al treilea, de controlul exercitat de stat.

Cu privire la criteriul juridic care permite aprecierea existenței unei măsuri acordate prin intermediul „resurselor de stat”

– *Argumentația părților*

120 AZ, prin intermediul primului aspect al celui de al doilea motiv, și Republica Federală Germania, prin intermediul primului aspect al motivului său unic, reproșează în esență Tribunalului că a aplicat un criteriu juridic eronat pentru a aprecia natura statală a resurselor în cauză.

121 În primul rând, în cadrul concluziilor depuse la Curte, AZ și Republica Federală Germania au contestat punctul 77, precum și, respectiv, punctele 64-66 și 77 din hotărârea atacată pentru motivul că Tribunalul a considerat în mod eronat că, pentru a stabili natura statală sau nestatală a resurselor, existența unei sarcini obligatorii care revine consumatorilor sau clienților finali și controlul exercitat de stat asupra fondurilor sau a gestionarilor acestor fonduri sunt două elemente care „fac parte dintr-o alternativă”, astfel încât era suficient să verifice dacă suprataxa în litigiu era o sarcină obligatorie asimilabilă unei taxe parafiscale. Dimpotrivă, ar fi vorba despre criterii cumulative, astfel cum ar reieși din jurisprudența rezultată în special din Hotărârea din 17 iulie 2008, Essent Netwerk Noord și alții (C-206/06, EU:C:2008:413, punctele 66, 69, 70, 72 și 75), din Hotărârea din 28 martie 2019, Germania/Comisia (C-405/16 P, EU:C:2019:268, punctul 72), din Hotărârea din 15 mai 2019, Achema și alții (C-706/17, EU:C:2019:407), precum și din Hotărârea din 16 septembrie 2021, FVE Holýšov I și alții/Comisia (C-850/19 P, EU:C:2021:740).

122 În plus, pentru Republica Federală Germania, această interpretare a Tribunalului, întemeiată pe criterii alternative, ar intra în contradicție cu punctul 99 și următoarele din hotărârea atacată, la care Tribunalul ar fi examinat existența unui control al statului, deși acesta conchisese deja în sensul existenței unei sarcini obligatorii.

123 În al doilea rând, potrivit Republicii Federale Germania, nici această abordare a Tribunalului nu ar fi susținută de articolele 30 și 110 TFUE, care ar viza în esență eliminarea și interzicerea măsurilor protecționiste.

124 În această privință, AZ susține, la rândul său, că, la punctele 83 și 86 din hotărârea atacată, Tribunalul a conchis în mod eronat că suprataxa în litigiu se încadra în noțiunea de „taxă”, în sensul articolelor 30 și 110 TFUE. Această suprataxă nu ar îndeplini criteriile rezultate din jurisprudența Curții referitoare la această noțiune. Suprataxa în litigiu s-ar distinge de contribuțiile în discuție în cauzele care au dat naștere acestei jurisprudențe.

125 În al treilea rând, Republica Federală Germania susține că interpretarea articolului 107 alineatul (1) TFUE, potrivit căreia ar trebui să se prezume că orice taxă are o origine statală, independent de obiectivele urmărite de această dispoziție, este eronată în drept. Această interpretare ar conduce la o consecință care nu este prevăzută de tratate, și anume că orice reglementare a prețurilor pieței ar conduce la o utilizare a resurselor de stat și ar trebui astfel

notificată, în conformitate cu articolul 108 TFUE. Or, o asemenea reglementare s-ar încadra în domeniul de aplicare al liberei circulații a mărfurilor, iar nu în cel al normelor privind ajutoarele de stat.

126 În al patrulea rând, AZ afirmă că, la punctele 101, 104 și 110 din hotărârea atacată, Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a considerat că alocarea resurselor impusă de stat demonstra în speță existența unui control exercitat de stat.

127 Comisia răspunde că primul aspect al celui de al doilea motiv invocat de AZ este în parte inadmisibil și în parte nefondat. Aceasta apreciază că primul aspect al motivului unic invocat de Republica Federală Germania este, ca atare, inoperant.

– *Aprecierea Curții*

128 AZ și Republica Federală Germania reproșează în esență Tribunalului că a aplicat un criteriu juridic eronat pentru a stabili dacă sumele care rezultă din suprataxa în litigiu au ca origine „resurse de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

129 Potrivit unei jurisprudențe constante, pentru calificarea ca „ajutor de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, este necesară îndeplinirea a patru condiții, și anume să existe o intervenție a statului sau „prin intermediul resurselor de stat”, ca această intervenție să fie susceptibilă să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre, ca intervenția menționată să acorde un avantaj selectiv beneficiarului său și ca aceeași intervenție să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența (Hotărârea din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES, C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1, punctul 31, precum și jurisprudența citată).

130 În ceea ce privește prima dintre aceste condiții, reiese dintr-o jurisprudență constantă că o măsură poate fi calificată drept intervenție a statului sau drept ajutor acordat „prin intermediul resurselor de stat” dacă, pe de o parte, măsura este acordată direct sau indirect prin intermediul acestor resurse și, pe de altă parte, măsura este imputabilă unui stat membru (Hotărârea din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES, C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1, punctul 32, precum și jurisprudența citată).

131 În ceea ce privește, mai precis, condiția ca avantajul să fie acordat „prin intermediul resurselor de stat”, Curtea a stabilit, în cadrul jurisprudenței sale, două criterii care permit să se stabilească faptul că fondurile prin intermediul cărora se acordă un avantaj tarifar, în temeiul legislației naționale, constituie „resurse de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES, C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1, punctele 34, 38, 39 și 42).

132 Astfel, în primul rând, fondurile finanțate printr-o taxă sau prin alte contribuții obligatorii în temeiul legislației naționale și gestionate și repartizate în conformitate cu această legislație constituie „resurse de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE (Hotărârea din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES, C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1, punctul 38).

133 În al doilea rând, faptul că anumite sume rămân în mod constant sub control public și, așadar, la dispoziția autorităților naționale competente este suficient pentru calificarea lor drept „resurse de stat”, în sensul acestei dispoziții (Hotărârea din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES, C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1, punctul 39 și jurisprudența citată).

134 Criteriile menționate la punctele 132 și 133 din prezenta hotărâre constituie criterii alternative care permit să se stabilească faptul că o măsură este acordată „prin intermediul resurselor de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES, C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1, punctul 42), așa cum au recunoscut AZ și Republica Federală Germania în ședința de audiere a pledoariilor ca răspuns la o întrebare a Curții cu privire la domeniul de aplicare al Hotărârii din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES (C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1).

135 Rezultă, *primo*, că, la punctele 64-66 și 77 din hotărârea atacată, Tribunalul a considerat fără a săvârși o eroare de drept că respectivul caracter statal al resurselor, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, poate fi stabilit prin două condiții alternative, una privind existența unei sarcini obligatorii ce revine consumatorilor sau clienților finali și cealaltă, privind controlul exercitat de stat asupra gestionării sistemului și în special asupra fondurilor sau a gestionarilor acestor fonduri. Ținând seama de răspunsurile date de AZ și de Republica Federală Germania în ședința de audiere a pledoariilor, trebuie înlăturate toate argumentele prin care se urmărește contestarea acestei aprecieri.

136 *Secundo*, contrar celor susținute de Republica Federală Germania, nu se poate reproșa Tribunalului că a considerat oportun să examineze, la punctele, la punctele 99-112 din hotărârea atacată, existența unui control exercitat de stat asupra fondurilor colectate în temeiul suprataxei în litigiu sau asupra operatorilor de rețea, după ce a constatat, la punctul 98 din această hotărâre, existența unei taxe parafiscale sau a unei sarcini obligatorii care implică utilizarea unor resurse de stat.

137 Este adevărat că Tribunalul ar fi putut renunța la această examinare referitoare la existența unui control al statului, ținând seama de natura alternativă a celor două criterii pe care le-a examinat. Cu toate acestea, nimic nu se opune ca, în special pentru motive de bună administrare a justiției, Tribunalul să își continue raționamentul prin considerații neesențiale, precum, în speță, cele referitoare la existența unui control al statului, în același mod în care a procedat Curtea la punctul 41 din Hotărârea din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES (C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1).

138 *Tertio*, în măsura în care Republica Federală Germania susține că ar fi contrar obiectivelor articolului 107 alineatul (1) TFUE să se prezume că orice taxă are o origine statală, argumentația sa se întemeiază pe o premisă și pe o interpretare a hotărârii atacate care sunt eronate.

139 Astfel, pe de o parte, după cum reiese din cuprinsul punctului 132 din prezenta hotărâre, nu fondurile finanțate prin orice taxă, ci numai cele finanțate printr-o taxă obligatorie, prevăzută de legislația națională, gestionată și repartizată în conformitate cu această legislație, sunt susceptibile să constituie „resurse de stat” în sensul acestei dispoziții. Pe de altă parte, Tribunalul s-a străduit, așa cum reiese din cuprinsul punctelor 77 și 78 din hotărârea atacată, să verifice tocmai dacă suprataxa în litigiu era impusă de stat și era transferată integral, printr-o obligație legală, debitorilor finali ai acestei suprataxe.

140 *Quarto*, în ceea ce privește argumentația dezvoltată de AZ și de Republica Federală Germania cu privire la articolele 30 și 110 TFUE, este necesar să se constate că, la punctul 86 din hotărârea atacată, Tribunalul a ținut seama, într-un motiv neesențial introdus prin locuțiunea adverbială „[p]e de altă parte”, de jurisprudența aferentă acestor dispoziții. Tribunalul a dedus de aici că era puțin importantă calitatea de debitor al taxei, în măsura în care taxa privea produsul în cauză sau o

activitate necesară în legătură cu acel produs. Acesta a adăugat că elementul decisiv constă, așadar, în faptul că entitățile care au colectat taxa nu sunt doar supuse unei obligații de achiziție din resursele financiare proprii, ci sunt mandatate de stat să gestioneze o resursă de stat.

141 Întrucât acest punct enunță un motiv neesențial, argumentația care îl critică este inoperantă.

142 În orice caz, este necesar să se considere că Tribunalul s-a referit la jurisprudența privind articolele 30 și 110 TFUE nu pentru a aprecia suprataxa în litigiu din perspectiva acestor dispoziții, ci pentru a corobora analiza sa cu privire la această suprataxă în raport cu articolul 107 alineatul (1) TFUE. Prin urmare, nu se poate reproșa Tribunalului că a confundat regimurile juridice distincte rezultate din primele dintre aceste două dispoziții ale Tratatului FUE și, respectiv, din cea de a treia dintre ele.

143 *Quinto*, în ceea ce privește argumentul societății AZ potrivit căruia, în esență, nu ar exista o taxă decât dacă debitorul contribuției este consumatorul final, trebuie constatat că acest argument privește, mai precis, aprecierea existenței unei sarcini obligatorii. Întrucât face obiectul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv invocat de AZ, acest argument va fi examinat în cadrul acestui aspect.

144 *Sexto*, în ceea ce privește argumentele AZ prin care se urmărește contestarea punctelor 101, 104 și 110 din hotărârea atacată, trebuie precizat că aceste puncte, precum și aceste argumente se referă la aprecierea de către Tribunal a existenței unui control exercitat de stat. Întrucât aceasta face obiectul celui de al treilea aspect al celui de al doilea motiv invocat de AZ, trebuie să se facă trimitere la analiza de mai jos a acestui ultim aspect.

145 Din motivele care precedă rezultă că, sub rezerva exprimată la punctele 143 et 144 din prezenta hotărâre, primul aspect al celui de al doilea motiv invocat de AZ și primul aspect al motivului unic invocat de Republica Federală Germania trebuie înlăturate ca fiind în parte inoperante și în parte nefondate.

Cu privire la existența unei sarcini obligatorii

– *Argumentația părților*

146 AZ, prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, și Republica Federală Germania, prin intermediul celui de al doilea aspect al motivului său unic, susțin în esență că, la punctele 68 și 75-115 din hotărârea atacată, Tribunalul a aplicat în mod eronat articolul 107 alineatul (1) TFUE atunci când a calificat suprataxa în litigiu drept taxă parafiscală sau sarcină obligatorie.

147 AZ susține, *primo*, că Tribunalul a încălcat dreptul național atunci când a constatat, în mod eronat, existența unei obligații de colectare a suprataxei în litigiu în sarcina operatorilor de rețea. În acest sens, Tribunalul s-ar fi întemeiat în mod eronat numai pe Decizia BNetzA din 2011. Această decizie ar fi fost însă declarată nu numai nelegală, ci și nulă de la început de către instanțele germane, astfel încât, contrar celor statuate de Tribunal la punctul 76 din hotărârea atacată, decizia menționată nu a putut produce efecte. Potrivit societății AZ, funcționarea mecanismului suprataxei în litigiu trebuia apreciată din perspectiva StromNEV 2013, aplicabilă cu efect retroactiv de la 1 ianuarie 2012 ca urmare a anulării articolului 19 alineatul (2) a șaptea teză din StromNEV 2011. Or, aceste ordonanțe nici nu ar fi prevăzut vreo obligație, în sarcina

operatorilor de rețea, de a colecta suprataxa în litigiu, nici nu ar fi abilitat BNetzA să impună acestor operatori o atare obligație. În plus, Hotărârea Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) din 6 octombrie 2015, pe care s-ar fi întemeiat Tribunalul la punctul 85 din hotărârea atacată, nu ar formula nicio obligație de acest tip.

148 *Secundo*, AZ afirmă că dreptul național nu cuprinde nicio obligație de plată a suprataxei în litigiu nici în sarcina utilizatorilor de rețea, pe care Tribunalul i-ar fi desemnat în mod eronat ca fiind „consumatorii finali”, nici în sarcina consumatorilor finali propriu-ziși. Chiar presupunând că Decizia BNetzA din 2011 a impus operatorilor de rețea o obligație de a colecta această suprataxă, o asemenea obligație nu poate fi suficientă, contrar celor statuate de Tribunal la punctele 85, 88 și 90 din hotărârea atacată, pentru a obliga în mod simetric utilizatorii rețelei la plata suprataxei. O obligație de plată nu putea fi prevăzută decât în temeiul unui acord contractual, negociat de la caz la caz, în lipsa, pentru anii 2012 și 2013, a unei prevederi legale referitoare la adoptarea sau la conținutul unei obligații contractuale de a transfera suprataxa în litigiu către utilizatorii rețelei. AZ consideră că, în realitate, revenea fiecărui furnizor de energie electrică, în calitate de utilizator al rețelei, sarcina de a decide să transfere suprataxa în litigiu către consumatorii finali, ceea ce Tribunalul ar fi omis să examineze. Chiar dacă toți furnizorii ar fi decis să transfere în mod sistematic această suprataxă către consumatorii finali, o astfel de practică ar fi insuficientă pentru a se constata existența unei obligații legale.

149 *Tertio*, AZ apreciază că, contrar celor afirmate de Tribunal la punctele 91-96 din hotărârea atacată, operatorii de rețea nu primeau o compensare integrală a pierderilor de venituri și a costurilor generate de scutirea în litigiu. În special, în cazul insolvabilității consumatorului de energie electrică la sarcină de bază care a beneficiat de această scutire deși condițiile nu erau întrunite, atât Decizia BNetzA din 2011, cât și cadrul juridic aplicabil ar fi exclus compensarea pierderilor din creanțe ale operatorului de rețea față de un astfel de consumator. În plus, Tribunalul ar fi denaturat contextul juridic național atunci când a înlăturat, la punctul 96 din această hotărâre, argumentul invocat de AZ întemeiat pe faptul că operatorii de rețea închisă de distribuție suportau pierderi de venituri ca urmare a scutirilor în litigiu.

150 În mod similar, Republica Federală Germania arată, pe de o parte, că, în special la punctele 78, 83, 84 și 86 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat în mod eronat că relația dintre furnizor și consumatorul final de energie electrică nu era determinantă pentru a se constata existența unei sarcini obligatorii, pentru motivul eronat că suprataxa în litigiu este colectată nu asupra consumului de energie electrică, ci asupra utilizării rețelei. Pe de altă parte, la punctele 85 și 87-90 din această hotărâre, Tribunalul s-ar fi referit în mod eronat și fără nicio motivare la obligația de colectare și ar fi dedus în mod eronat de aici o obligație de plată a suprataxei în litigiu prevăzută de legea națională. În lipsa unei obligații legale de plată a acestei suprataxe, colectarea ei nu ar putea avea loc decât în temeiul normelor de drept civil. Raționamentul pe care Tribunalul l-a dezvoltat pentru a ajunge la această deducție ar fi în contradicție cu jurisprudența Curții.

151 Comisia răspunde că argumentele invocate de AZ sunt, după caz, inadmisibile, inoperante sau nefondate. Aceasta consideră că argumentele invocate de Republica Federală Germania se întemeiază pe o interpretare eronată a hotărârii atacate și a jurisprudenței Curții și că sunt, în orice caz, inoperante.

– *Aprecierea Curții*

152 Așa cum reiese din jurisprudența citată la punctul 132 din prezenta hotărâre, fondurile finanțate printr-o taxă sau prin alte contribuții obligatorii în temeiul legislației naționale și gestionate și repartizate în conformitate cu această legislație constituie „resurse de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

153 În speță, după ce a apreciat, la punctele 78-97 din hotărârea atacată, suprataxa în litigiu, Tribunalul a concluzionat, la punctul 98 din această hotărâre, că suprataxa respectivă implica utilizarea unor resurse de stat. În susținerea acestei concluzii, el a arătat că Decizia BNetzA din 2011 impunea operatorilor de rețea de distribuție obligația de a colecta suprataxa în litigiu de la utilizatorii rețelei și de a transfera veniturile aferente operatorilor de sisteme de transport. Tribunalul a apreciat de asemenea că mecanismul acestei suprataxe asigura operatorilor de rețea compensarea integrală a pierderii de venituri pe care o suportau ca urmare a scutirii în litigiu, întrucât cuantumul suprataxei menționate era adaptat la cuantumul resurselor necesare ca urmare a acestei scutiri. Tribunalul a mai subliniat că acest cuantum era determinat potrivit unei metodologii stabilite prin Decizia BNetzA din 2011, precizându-se că, pentru anul 2012, această decizie a stabilit cuantumul inițial al aceleiași suprataxe.

154 AZ și Republica Federală Germania contestă aceste aprecieri prin trei serii de argumente.

155 În primul rând, AZ reproșează Tribunalului că a dedus obligația de colectare a suprataxei în litigiu din Decizia BNetzA din 2011, deși această decizie a fost declarată nulă de instanțele germane, iar cadrul legislativ nu permitea BNetzA să impună o atare obligație.

156 În această privință, *primo*, la punctele 76 și 90 din hotărârea atacată, Tribunalul a constatat că argumentele întemeiate pe lipsa efectelor Deciziei BNetzA din 2011 au fost invocate tardiv în fața sa.

157 Această constatare nu este afectată de nicio eroare de drept.

158 Astfel, este cert că, în fața Tribunalului, AZ a invocat aceste argumente abia în stadiul răspunsului la întrebările adresate de Tribunal. În plus, argumentele menționate nu pot fi considerate a fi o dezvoltare a motivului unic invocat în cererea introductivă în primă instanță, întemeiat pe inexistența unui „ajutor de stat” în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, din moment ce acest motiv nu repunea în discuție, ca atare, existența unor efecte produse de Decizia BNetzA din 2011, ci urmărea să critice aprecierile pe care Comisia le-a dedus din această decizie. În consecință, Tribunalul a aplicat în mod corect dispozițiile articolului 84 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, constatând că aceleași argumente sunt inadmisibile din cauza tardivității lor.

159 *Secundo*, în orice caz, trebuie precizat că argumentele menționate la punctul 155 din prezenta hotărâre nu pot fi primite.

160 Astfel, nici nelegalitatea eventuală a unei scheme de ajutoare, în special în raport cu dreptul național, nici anularea acesteia nu îi retrag caracterul de „ajutor de stat”, în măsura în care, în pofida unei asemenea nelegalități sau anulări, o astfel de schemă a produs efecte în practică (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 martie 2005, Heiser, C-172/03, EU:C:2005:130, punctul 38, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2016, Comisia/Aer Lingus și Ryanair Designated Activity, C-164/15 P și C-165/15 P, EU:C:2016:990, punctul 69), așa cum Tribunalul a statuat în esență în mod întemeiat la punctele 76 și 90 din hotărârea atacată. De altfel, după cum Tribunalul a arătat

de asemenea în mod întemeiat la punctul 76 din această hotărâre, efectivitatea normelor în materie de ajutoare de stat ar fi considerabil diminuată dacă aplicarea acestora ar putea fi înlăturată pentru simplul motiv că o măsură de ajutor, care a fost aplicată în practică, a fost ulterior declarată nulă *ab initio*. Așadar, este lipsit de relevanță, în această privință, faptul că eventuala anulare a schemei de ajutoare este retroactivă, din moment ce, o anumită perioadă, schema a fost într-adevăr aplicată în practică (a se vedea prin analogie Hotărârea din 6 noiembrie 2012, Comisia/Ungaria, C-286/12, EU:C:2012:687, punctele 44 și 45).

161 În ceea ce privește Hotărârea Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) din 6 octombrie 2015, evocată la punctul 85 din hotărârea atacată, trebuie subliniat că Tribunalul s-a limitat să arate că această instanță germană a considerat că suprataxa în litigiu constituia o taxă prin intermediul căreia trebuia să fie acoperită pierderea de venituri suferită de operatorii de rețea. Rezultă că, în măsura în care AZ reproșează Tribunalului că a dedus în mod eronat din această hotărâre existența unei obligații de colectare a suprataxei în litigiu, argumentul său se întemeiază pe o interpretare eronată a hotărârii atacate.

162 În al doilea rând, AZ și Republica Federală Germania susțin că Tribunalul a constatat în mod eronat existența unei obligații de plată a suprataxei în litigiu în sarcina consumatorilor finali, care, în plus, au fost definiți în mod eronat ca incluzând utilizatorii rețelei.

163 *Primo*, în ceea ce privește identificarea debitorilor finali ai suprataxei în litigiu, Tribunalul a considerat, la punctul 83 din hotărârea atacată, că această suprataxă nu privea decât raportul dintre operatorii de rețea și utilizatorii rețelei, din moment ce această suprataxă este colectată nu ca urmare a consumului de energie electrică, ci ca urmare a utilizării rețelei. Tribunalul a dedus de aici, la punctul 84 din această hotărâre, că aspectul dacă furnizorii de energie electrică erau obligați la rândul lor să transfere suprataxa menționată consumatorilor finali de energie electrică este lipsit de pertinență. Astfel, în opinia sa, debitorii finali ai suprataxei erau utilizatorii rețelei, cu alte cuvinte furnizorii înșiși, precum și consumatorii finali direct conectați la rețea, iar nu ceilalți consumatori finali.

164 În această privință, considerația potrivit căreia suprataxa în litigiu este colectată ca urmare a utilizării rețelei și cea potrivit căreia utilizatorii de rețea trebuie considerați ca fiind consumatori finali țin de o apreciere de fapt. Or, conform jurisprudenței amintite la punctul 111 din prezenta hotărâre, nu este de competența Curții să controleze o astfel de apreciere, în lipsa invocării vreunei denaturări.

165 *Secundo*, în ceea ce privește existența unei obligații de plată în sarcina utilizatorilor rețelei, din cuprinsul punctelor, din cuprinsul punctelor 85 și 87-89 din hotărârea atacată reiese că Tribunalul și-a însușit aprecierile Comisiei potrivit cărora Decizia BNetzA din 2011 impunea operatorilor de sisteme de distribuție obligația de a colecta și de a transfera suprataxa în litigiu și că această decizie prevedea transferul lunar al veniturilor generate de această suprataxă către diferiții operatori de sisteme de transport. Acesta a conchis că suprataxa în litigiu, introdusă de o autoritate administrativă prin intermediul unei măsuri normative, avea un caracter obligatoriu pentru utilizatorii rețelei.

166 Potrivit jurisprudenței Curții care precizează criteriul amintit la punctele 132 și 152 din prezenta hotărâre, sumele care rezultă din prețul suplimentar impus de stat cumpărătorilor de energie electrică se aseamănă cu o taxă aplicată la energia electrică și au la origine „resurse de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. Pentru a fi considerate ca atare, fondurile trebuie să provină din contribuții obligatorii impuse de legislația statului membru în cauză și să fie

gestionate și repartizate în conformitate cu această legislație, indiferent dacă mecanismul de finanțare se încadrează, în sens strict, în categoria contribuțiilor de natură fiscală în dreptul național. În schimb, nu este suficient ca operatorii de rețea să transfere asupra prețului de vânzare a energiei electrice către clienții lor finali costurile suplimentare determinate de obligația lor de a achiziționa energia electrică produsă din anumite surse de energie la tarifele stabilite prin lege, în cazul în care această compensare rezultă nu dintr-o obligație legală, ci numai dintr-o practică. Astfel, într-un asemenea caz, contribuția nu ar putea fi considerată ca fiind obligatorie (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 ianuarie 2023, DOBELES HES, C-702/20 și C-17/21, EU:C:2023:1, punctele 34-37, precum și jurisprudența citată).

167 În speță, reiese din constatările factuale efectuate de Tribunal, pe care Curtea nu are competența să le controleze, că Decizia BNetzA din 2011 obliga într-adevăr operatorii de sisteme de distribuție să colecteze suprataxa în litigiu de la utilizatorii rețelei. Este de asemenea cert, având în vedere constatările factuale ale Tribunalului de la punctele 12, 68 și 94 din hotărârea atacată, că nu revine Curții sarcina să controleze că această decizie prevedea metoda potrivit căreia cuantumul suprataxei în litigiu trebuie stabilit, în fiecare an, de operatorii de sisteme de transport.

168 Or, în lumina jurisprudenței amintite la punctul 166 din prezenta hotărâre, este necesar să se considere că sumele care rezultă dintr-o contribuție obligatorie care, precum suprataxa în litigiu, este impusă printr-o măsură normativă care identifică entitățile, fie ele și private, însărcinate cu colectarea acestei contribuții de la debitori identificați de asemenea prin această măsură și care definește metodologia care permite stabilirea cuantumului contribuției și a adaptării sale anuale au ca origine „resurse de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE. În special, din moment ce aceeași contribuție își are originea într-o măsură normativă, care obligă operatorii de rețea să o colecteze, nu se poate afirma că aceasta rezultă dintr-o simplă practică.

169 Nu este relevant, în această privință, faptul că măsura normativă prevede numai o obligație de colectare a suprataxei în litigiu în sarcina operatorilor de rețea, fără a identifica în mod explicit o obligație de plată a acestei suprataxe în sarcina utilizatorilor rețelei. Efectul util al obligației legale de colectare a suprataxei menționate implică, astfel, în mod necesar o obligație simetrică de plată a acestei taxe de către debitorii săi.

170 În al treilea rând, în ceea ce privește compensarea costurilor generate de scutirea în litigiu, *primo*, Tribunalul, referindu-se la Decizia BNetzA din 2011, și-a însușit, la punctele 91, 92 și 95 din hotărârea atacată, constatarea efectuată de Comisie în decizia în litigiu potrivit căreia mecanismul suprataxei în litigiu asigura operatorilor de rețea compensarea integrală a pierderii de venituri pe care o suportau ca urmare a scutirii în litigiu, având în vedere că cuantumul acestei suprataxe era adaptat la cel al resurselor necesare ca urmare a acestei scutiri.

171 Or, aprecierea potrivit căreia metodologia de stabilire a cuantumului suprataxei în litigiu prevăzută de Decizia BNetzA din 2011 trebuia să permită acoperirea tuturor costurilor legate de scutirea în litigiu ține de o apreciere factuală a Tribunalului pe care Curtea nu are competența să o controleze în stadiul recursului în lipsa invocării vreunei denaturări, în conformitate cu jurisprudența amintită la punctul 111 din prezenta hotărâre.

172 *Secundo*, în ceea ce privește pierderile de venituri cauzate de o insolvență, care sunt suportate din punct de vedere economic de operatorii de sisteme de distribuție, Tribunalul a considerat, la punctul 95 din hotărârea atacată, că o atare pierdere nu constituie o pierdere de venituri în sensul schemei în discuție și se justifică prin faptul că raporturile dintre operatorii de rețea și debitorii finali ai suprataxei în litigiu sunt raporturi de drept privat.

173 Or, reiese din jurisprudența Curții că fondurile finanțate prin contribuții obligatorii impuse prin legislația unui stat, gestionate și repartizate în conformitate cu această legislație, pot fi considerate „resurse de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, chiar dacă sunt administrate de entități distincte de autoritatea publică (Hotărârea din 19 decembrie 2013, Association Vent De Colère! și alții, C-262/12, EU:C:2013:851, punctul 25, precum și Hotărârea din 15 mai 2019, Achema și alții, C-706/17, EU:C:2019:407, punctul 54).

174 Prin urmare și în măsura în care astfel de entități, asemenea operatorilor de rețea, sunt supuse unei obligații de colectare a contribuțiilor în cauză, împrejurarea că raporturile dintre acești operatori și debitorii finali ai suprataxei în litigiu sunt raporturi de drept privat nu împiedică faptul ca fondurile finanțate prin această supratxă să fie considerate resurse de stat. Situația este aceeași în ceea ce privește împrejurarea că pierderile de venituri, inclusiv incidentele de plată aferente supratxaei în litigiu, sunt suportate, în caz de insolvență, de operatorii menționați.

175 În această privință, este adevărat că, după cum susține AZ, argumentația acesteia din urmă în fața Tribunalului nu privea creanțe rezultate din neplata supratxaei în litigiu, ci creanțe legate de o neplată a taxelor de rețea de către un utilizator care a beneficiat în mod nejustificat de scutirea în litigiu în cursul unui anumit an și care se afla în incapacitatea de a efectua *a posteriori* plata taxei de rețea datorate. Totuși, așa cum susține Comisia, asemenea creanțe fac parte în esență din creanțele comerciale care rezultă din raporturi de drept privat, cum sunt creanțele rezultate din neplata supratxaei în litigiu. În orice caz, argumentația prezentată de AZ era deci sortită eșecului pentru motivele expuse la punctele 173 și 174 din prezenta hotărâre, astfel încât această eroare a Tribunalului este inoperantă.

176 *Tertio*, în ceea ce privește sistemele de distribuție închise, Tribunalul a considerat, la punctul 96 din hotărârea atacată, că operatorii de sisteme de distribuție închise nu constituiau „operatori de rețea”, în sensul Legii privind promovarea cogenerării de energie termică și electrică, și că erau supuși supratxaei în litigiu, asemenea consumatorilor finali de energie electrică.

177 Or, se impune constatarea că AZ nu contestă, pe fond, niciunul dintre aceste două motive și se limitează să susțină, fără a stabili o denaturare de către Tribunal a elementelor de fapt și de drept național, că operatorii de sisteme de distribuție închise suportau pierderi de venituri în legătură cu scutirea în litigiu. Prin urmare, o astfel de argumentație trebuie înlăturată ca inadmisibilă în etapa recursului.

178 *Quarto*, în măsura în care AZ afirmă, în cadrul celui de al treilea aspect al primului său motiv, care trebuie examinat în această etapă, că Tribunalul ar fi omis să țină seama de argumentul său referitor la lipsa rambursării „altor costuri” legate de scutirea în litigiu, este suficient să se arate că aceasta nu a invocat un astfel de argument în cererea introductivă depusă în primă instanță. Prin urmare, nu se poate reproșa Tribunalului că nu a ținut seama în mod corespunzător de acest argument.

179 În lumina motivelor care precedă, al doilea aspect al celui de al doilea motiv invocat de AZ trebuie înlăturat fiind în parte inadmisibil, în parte inoperant și în parte nefondat. Al doilea aspect al motivului unic invocat de Republica Federală Germania trebuie înlăturat ca nefondat.

Cu privire la controlul exercitat de stat

– *Argumentația părților*

180 AZ, prin intermediul celui de al treilea aspect al celui de al doilea motiv, și Republica Federală Germania, prin intermediul celui de al treilea aspect al motivului său unic, reproșează în esență Tribunalului că a săvârșit o eroare de drept atunci când a statuat că există un control al statului asupra fondurilor generate de suprataxa în litigiu.

181 Comisia răspunde că argumentele prezentate de AZ sunt, după caz, inadmisibile, inoperante sau nefondate. Aceasta apreciază că al treilea aspect al motivului unic invocat de Republica Federală Germania este nefondat și, în orice caz, inoperant.

– *Aprecierea Curții*

182 Așa cum reiese din jurisprudența citată la punctele 131-134 din prezenta hotărâre, existența unei taxe sau a altor contribuții obligatorii în temeiul legislației naționale și care sunt gestionate și repartizate în conformitate cu această legislație și existența unui control al statului asupra sumelor în cauză constituie două criterii alternative care permit identificarea „resurselor de stat”, în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE.

183 În speță, Tribunalul a constatat, la punctul 98 din hotărârea atacată, că suprataxa în litigiu constituia o taxă parafiscală sau o sarcină obligatorie care implica utilizarea unor resurse de stat, în sensul acestei jurisprudențe. Astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 152-179 din prezenta hotărâre, AZ și Republica Federală Germania nu au reușit să demonstreze că această constatare a Tribunalului este afectată de o eroare de drept.

184 Or, constatarea menționată este, în sine, suficientă pentru a se considera că măsura în discuție a fost acordată prin intermediul „resurselor de stat” în sensul articolului 107 alineatul (1) TFUE, fără a fi necesar să se examineze dacă sumele în discuție se aflau sub controlul statului.

185 Prin urmare, al treilea aspect al celui de al doilea motiv invocat de AZ și al treilea aspect al motivului unic invocat de Republica Federală Germania sunt inoperante.

186 Din ansamblul motivelor care precedă și în lumina rezervei exprimate la punctul 145 din prezenta hotărâre rezultă că primele trei aspecte ale celui al doilea motiv invocate în susținerea recursului în cauza C-792/21 P, precum și motivul unic invocat în susținerea recursului în cauza C-793/21 P trebuie înlăturate în totalitate.

Cu privire la al patrulea aspect al celui de al doilea motiv în cauza C-792/21 P

Argumentația părților

187 AZ susține că, la punctele 8 și 128-131 din hotărârea atacată, Tribunalul a săvârșit erori de drept în stabilirea cadrului de referință ales de Comisie pentru a analiza caracterul selectiv al măsurii în litigiu.

188 *Primo*, Tribunalul ar fi apreciat în mod eronat că Comisia nu s-a întemeiat numai pe taxa specială de rețea prevăzută la articolul 19 alineatul (2) din StromNEV 2011. Tribunalul ar fi trebuit să considere că Comisia trebuia să examineze toate taxele speciale de rețea, și anume pe cele prevăzute la articolul 19 alineatele (1) și (3) din StromNEV 2011, ceea ce însă nu ar fi făcut.

189 *Secundo* Tribunalul ar fi efectuat o interpretare eronată a dreptului național atunci când a conchis în mod eronat, la definirea cadrului de referință, că taxele de rețea sunt comparabile. Contrar celor reținute, taxa consumatorilor anticiclici nu ar fi calculată potrivit metodologiei traseului fizic.

190 Potrivit Comisiei, acest aspect este în parte inadmisibil și, în ansamblul său, nefondat.

Aprecierea Curții

191 Potrivit unei jurisprudențe constante, din articolul 256 TFUE, din articolul 58 primul paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene și din articolul 169 alineatul (2) din Regulamentul de procedură rezultă că un recurs trebuie să indice cu precizie elementele criticate din hotărârea a cărei anulare se solicită, precum și argumentele juridice care susțin în mod concret această cerere. Nu îndeplinește această cerință recursul care, fără a cuprinde cel puțin o argumentare prin care să se urmărească în mod precis identificarea erorii de drept care ar vicia hotărârea atacată, se limitează la reproducerea motivelor și a argumentelor care au fost deja prezentate în fața Tribunalului. Astfel, un asemenea recurs ar constitui în realitate o cerere prin care se urmărește o simplă reexaminare a cererii introductive depuse la Tribunal, ceea ce nu ar fi de competența Curții (Hotărârea din 22 septembrie 2020, Austria/Comisia, C-594/18 P, EU:C:2020:742, punctul 91 și jurisprudența citată).

192 Or, prin intermediul primului argument invocat în susținerea prezentului aspect al celui de al doilea motiv, AZ se limitează în esență să reia critica sa invocată în fața Tribunalului, fără a prezenta motivele specifice pentru care acesta din urmă ar fi săvârșit o eroare de drept la punctele 128-131 din hotărârea atacată. Prin urmare, acest argument este inadmisibil.

193 În ceea ce privește cel de al doilea argument invocat în susținerea prezentului aspect al celui de al doilea motiv, este adevărat că, după cum s-a arătat la punctul 114 din prezenta hotărâre, punctul 8 din hotărârea atacată este afectat de o imprecizie. Cu toate acestea, niciun element din motivele expuse la punctele 128-131 din hotărârea atacată nu permite să se conchidă că aprecierea comparabilității taxelor de rețea care definesc cadrul de referință ar fi fost afectată de această imprecizie. Deși AZ afirmă contrariul, ea nu a reușit totuși să demonstreze acest lucru. Argumentul său este, așadar, nefondat.

194 Pentru toate aceste motive, al patrulea aspect al celui de al doilea motiv invocat în susținerea recursului în cauza C-792/21 P trebuie înlăturat ca fiind în parte inadmisibil și în parte nefondat.

195 Prin urmare, al doilea motiv invocat în susținerea acestui recurs trebuie înlăturat în totalitate.

Cu privire la al treilea motiv în cauza C-792/21 P

Argumentația părților

196 Prin intermediul celui de al treilea motiv invocat în susținerea recursului formulat în cauza C-792/21 P, AZ invocă o încălcare a principiului nediscriminării pe care Tribunalul ar fi săvârșit-o la punctul 141 din hotărârea atacată. Tribunalul ar fi omis să țină seama de o diferență de tratament care decurge din ordinul de recuperare a ajutorului în raport cu aplicarea schemei tranzitorii. Aprecierea Tribunalului potrivit căreia această schemă nu ar fi relevantă în speță este motivată printr-o trimitere la punctul 132 din această hotărâre. Or, potrivit societății AZ, este de neînțeles că Tribunalul nu a examinat situația de drept existentă la momentul adoptării deciziei în litigiu în raport cu schema menționată. Împrejurarea că ea nu a fost notificată Comisiei nu ar fi o justificare convingătoare pentru a nu ține seama de aceasta. În cazul în care Tribunalul ar fi considerat aceeași schemă ca fiind relevantă și ar fi examinat argumentația prezentată de AZ, ar fi ajuns la o concluzie diferită în ceea ce privește existența unei discriminări.

197 Comisia susține că acest motiv este nu numai inadmisibil, ci și inoperant și, în orice caz, nefondat.

Aprecierea Curții

198 Cu titlu introductiv, trebuie să se constate că, contrar celor susținute de Comisie, primul motiv nu este inoperant. Astfel, prin intermediul acestui motiv, AZ reproșează în esență Tribunalului că a încălcat principiul nediscriminării prin respingerea, la punctul 141 din hotărârea atacată coroborat cu punctul 132 din aceasta, a argumentelor sale întemeiate pe caracterul discriminatoriu al ordinului de recuperare a ajutorului. Deși, în cadrul argumentației sale, AZ reiterează anumite argumente prezentate deja în fața Tribunalului, nu este mai puțin adevărat că aceasta critică în mod specific motivele pentru care Tribunalul a respins pertinența acestor argumente.

199 Cu titlu principal, trebuie precizat că, în hotărârea atacată, Tribunalul a înlăturat respectivele argumente invocate de AZ la punctul 141 din această hotărâre coroborat cu punctul 132 din aceasta. În această privință, Tribunalul a precizat că orice referire la schema tranzitorie, care nu a făcut obiectul deciziei în litigiu și care nu se aplica în privința consumatorilor la sarcină de bază care fac obiectul acestei decizii, este inoperantă în cadrul examinării legalității schemei întemeiate pe măsurile în litigiu. De altfel, schema tranzitorie nu ar fi fost notificată Comisiei.

200 Această apreciere nu este afectată de nicio eroare de drept.

201 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, eliminarea unui ajutor ilegal prin recuperare este consecința logică a constatării nelegalității sale și implică restabilirea situației anterioare acordării ajutorului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 decembrie 2005, Unicredito Italiano, C-148/04, EU:C:2005:774, punctul 113, precum și Hotărârea din 21 decembrie 2016, Comisia/Aer Lingus și Ryanair Designated Activity, C-164/15 P și C-165/15 P, EU:C:2016:990, punctul 116). În ceea ce privește recuperarea ajutorului ilegal, trebuie, așadar, să ne raportăm la regimul juridic aplicabil anterior acordării acestui ajutor, iar nu, contrar celor susținute de AZ, la cel aplicabil la momentul adoptării deciziei în litigiu.

202 În această privință, jurisprudența evocată de AZ, potrivit căreia legalitatea unei decizii în materie de ajutoare de stat trebuie să fie apreciată de instanțele Uniunii în funcție de informațiile de care Comisia putea să dispună la momentul la care a adoptat-o (Hotărârea din 7 februarie 1979, Franța/Comisia, 15/76 și 16/76, EU:C:1979:29, punctul 7), nu este relevantă. Astfel, această jurisprudență privește o problemă diferită de cea ridicată prin prezentul motiv, întrucât privește aspectul de a ști în lumina căror elemente de fapt poate fi examinată legalitatea unui act atacat.

203 Pe de altă parte, mai trebuie adăugat că, potrivit jurisprudenței Curții, beneficiarii unui ajutor ilegal, care sunt obligați să îl restituie, nu se află în mod evident în aceeași situație precum persoanele care nu au beneficiat de ajutor și nu sunt vizate de recuperare, astfel încât nu poate pune problema unui tratament diferit al unor situații similare, cu încălcarea principiului egalității de tratament (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 decembrie 2016, Comisia/Aer Lingus și Ryanair Designated Activity, C-164/15 P și C-165/15 P, EU:C:2016:990, punctul 117).

204 Rezultă că, fără a aduce atingere problemei, nerelevantă în speță, dacă schema tranzitorie este, ca atare, compatibilă cu dreptul Uniunii, al treilea motiv invocat de AZ în susținerea recursului în cauza C-792/21 P trebuie respins ca nefondat.

205 În consecință, întrucât toate motivele invocate în susținerea recursurilor principale în cauzele C-792/21 P și C-793/21 P au fost respinse, aceste recursuri trebuie respinse în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

206 În temeiul articolului 184 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Curții, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Articolul 138 alineatele (1) și (2) din acest regulament, de asemenea aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acesta, prevede că partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată și că, în cazul în care mai multe părți cad în pretenții, Curtea decide asupra împărțirii cheltuielilor de judecată.

207 În speță, AZ și Republica Federală Germania au căzut în totalitate în pretenții cu privire la concluziile formulate în recursul principal în cauza C-792/21 P și, respectiv, în recursul principal în cauza C-793/21 P, în timp ce Comisia a căzut în totalitate în pretenții cu privire la concluziile formulate în recursurile incidente în aceste cauze.

208 În aceste condiții, Tribunalul consideră că se realizează o justă apreciere a circumstanțelor speței prin obligarea fiecărei părți la suportarea propriilor cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară și hotărăște:

1) **Respinge recursurile principale și recursurile incidente.**

2) **AZ, Republica Federală Germania și Comisia Europeană suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Semnături